

TÍÐARGREIN

Tórbjørn
Jacobsen

Jóannes
Eidesgaard

Hans Pauli
Strøm

Hergeir
Nielsen

Jógvan
Sundstein

Edmund
Joensen

Jóannes Eidesgaard
fýrreverandi løgmaður

Gevið okkum eitt alternativ

Í einari tíðargrein her í blaðnum fyri nakað síðani, mælti eg til, at andstøðan mobileseraði og skipaði seg sum eitt veruligt alternativ til sitandi samgongu. Leiðararnir í andstøðuni tóku, sum eg eisini roknaði við, heldur taktiskt ímóti hesum útspæli. Men tað má tó standa þúra greitt fyri tey mongu, at vit mugu hava eitt veruligt alternativ, tí eitt “systemskifti” eftir næsta løgtingsval er eitt “must”.

Væl vita vit, at vit í Føroyum hava eitt sera fløkt politiskt landslag við bæði høgra og vinstra og við loysing og samband. Aðrastaðni, har valið bert stendur millum høgra og vinstra, har skifta politisku pallmyndirnar næstan alla tíðina. Eitt nú avloysti Cameron Labour-stjórnina hjá Blair og Gordon Brown, Thorning avloysti Fogh og Løkke, Reinfeldt avloysti Persson, og Hollande avloysti Sarkozy. Í Grønlandi er Siumut aftur komin framat í landsstýrinum, og í Íslandi hava gomlu flokkarnir, sum sótu við maktina, tá landið fór á húsagang, aftur mannað stjórnarskivstovurnar.

Hyggur ein nærri, so er líkt til, at hesi skiftini koma næstan av sær sjálvum, sjálvt um tær sitandi stjórnirnar kanska ikki hava klárað seg so illa. Hevur ein stjórn sitið nóg leingi, so vil fólkíð hava eina broyting. Hetta er tað vanliga skiftið, sum eyðkennir lond, har vinstra- og høgrarákið bjóða hvørjum øðrum av, og soleiðis skal tað ivaleyst vera. Hetta er júst styrkin í fólkaræðinum.

Men meðan øll hesi londini frammanundan vita, hvat alternativíð er, so er tað ómøguligt hjá okkum at siga nakað um, hvussu ein nýggj samgonga fer at siggja út. Júst tí var tað, at eg róði framundir, at vit longu nú strektu kjølin til eina nýggja samgongu og til eitt veruligt alternativ. Latið okkum gera eitt fundament nú, so kunnu vit altíð byggja tað út seinni. Við hesum endmáli skrivaði eg tíðargreinina við heitinum “Nú tann stundin koma má”.

Tjóðveldi í døpurhuga

Leiðslan í Tjóðveldi var sera ivingarsom um hetta útspæl mitt

um blokkpolitikk. Fyrst tók tað langa tíð, áðrenn ein reaksjón kom frá ovastu leiðsluni, men tá hon so kom, so var hon eitt tekin um ein flokk í djúpum døpurhuga. Um ikki beinleiðis durafjórðingin til Javnaðarflokkin, so var tað týðiligt, at teirra fremsti hugur stóð enn sum áður til Fólkaflokkinn, tí eftir teirra fatan er tað bert saman við Fólkaflokkinum, at landið kann vinnast.

Men ein uggi er tað tó, at eitt er, hvat ein veruliga ynskir sær, annað er, hvat ein fer alment út og sigur. Serliga í hasum flokkinum skulu útmeldingar altíð vera so poltiskt rættar. Soleiðis velji eg at skilja boðskapin frá leiðsluni í Tjóðveldinum.

Tað er ivaleyst so, at eitt samstarv við Javnaðarflokkin ikki er politiskt korrekt hjá Tjóðveldinum at melda út, tí hetta boðar ikki frá einum heil hjartaðum sjálvstýrispolitikki, hóast øll vita, at nóg skilagóð tøk kunnu verða tikin av hesum flokkum, landinum at frama. Eitt er, at Tjóðveldi ikki sleppur á mál við ætlanini um tann suverena føroyska statin her og nú saman við Javnaðarflokkinum, men harfrá at tvíhalda um, at tað bert er í samstarvi við Fólkaflokkinum, at tjóðin gerst fræls og frí av Danmark, tað eru vit mong, sum als ikki skilja. Søgan átti at havt lært teimum okkurt heilt annað.

Paradoksið

Samstundis sum henda forkølaða útmeldingin frá Tjóðveldinum kom, so hevur flokkurin veruliga givið samonguni turt uppá. Fiskivinnupolitikkurin hjá Fólkaflokkinum og passiva støðan hjá Sambandsflokkinum til sama politikk

hava verið álopin við einari teppubumbing av greinum serliga frá Torbírni Jacobsen. Beinraknar sum altíð, og vit eru mong, sum eru þúra samd, so tað er trupult fyri okkum at skilja, at hóast hesu massivu álopin á ríkna politikkinn, so sigur Tjóðveldi meira beinleiðis enn millum reglurnar, at teirra framtíðar politiski partnari eitur Fólkaflokkurin.

Eg veit væl, at hjartablóðið hjá hesum flokkinn er fullveldi, og tí kann flokkurin ikki avskriva hesa ætlan í einum valstríði, men eins væl vita vit, at fullveldi her og nú er eitt fatamorgana. Tøkini verða tikin í smáum, og søgan sigur faktiskt, at tá ætlanir hava verið heldur villar, ja so er næstan einki hent. Men við realistiskum ætlanum ber til at ganga fram á sjálvstýrisleið.

Vit skulu ikki gloyma, at samgongan 2004 – 08 yvirtók fólkafekkjuna, meðan Tjóðveldi sat í andstøðu og Sambandsflokkurin í samgongu. Hetta átti at givið Tjóðveldi eina vón um, at tað kann ganga framá við sjálvstýrispolitikkinum eisini saman við øðrum, um ikki so skjótt, sum tey í Tjóðveldi kundu ynskt sær.

Javnaðarflokkurin sera greiður

Formaðurin í Javnaðarflokkinum hevur þúra greitt meldað út, at eitt samstarv við Fólkaflokkinn ikki kemur upp á tal, tí hesir flokkar standa so langt frá hvørjum øðrum hugsjónarlíga. Henda útmelding er ikki allastaðni eins væl móttikin, men eg má siga, at tað er ein djarvur leiðari, sum sigur slíkt. Hetta havi eg stóra virðing fyri.

Men í samband við ein møgulegan blokkpolitikk, lat formaðurin møguleikan við einum samstarvi við Sambandsflokkinn standa opnan, tí sum hann segði, so vónaði hann, at flokkurin fór at koma til “fornuft”. Ein greið og undirbyggt støða, sum eg fult og heilt taki undir við.

Vælfærd ella borgarlíga politikk

Men eitt eru almennar útmeldingar, annað er politiska tervingin handa tjöld. Eins og neyðin lærir naknu kvinnuna at spinna, so verður andstøðan so ella so noydd at taka neyðugu tøkini, um tað so merkir, at onkur kamelur skal niður um barkan.

Tá spurningurin um berghol ella vælfærd á sinni stóð á breddanum, tá var eingin ivi um svarið. Eins avgjörd trúgvi eg, at veljarafjöldin verður, tá valið skal standa millum eina uppbygging av mistari vælfærd heldur enn framhaldandi borgarlígan politikk.

Vit hava eina støðu í dag við rættlíga djúpum frustrasjónum. Fólk er í øðini um, hvat hendir ella rættari, hvat ikki hendir innan eldraðkið. Tey eldru verða handfarin sum pakkapostur, og við boðum frá landsins leiðslu verður skorið og minkað um røktina.

Eitt gott land – eitt vælfærdarsamfelag er eyðkent av, hvussu eitt nú tey eldru og útsettir bólkar í samfelagnum hava tað og trívast. Her hava vit veruliga ein trupulleika. Landsstýrið leggur síðan “elegant” eitt roykslør út og sigur, at alt verður betri, tá eldraðkið verður lagt út til kommunurnar at umsita. Men álvaratos, er tað ikki bert

spurningur um pengar. Um teir koma úr einum almennum kassa ella einum øðrum, kann fyri skattgjaldaran vera eitt feitt, tí tað, sum veruliga telur er, um økið virkar. Eg vóni, at kommunurnar ikki glaðbeintar taka av úttan fyrst væl og virðiliga at tryggja sær, at økið fungerar, sum tað skal, og at neyðuga játtanin fylgir við.

Ein onnur orsök til djúpa frustrasjón er hurlivasin og totala skilaloysið, sum valdar innan fiskivinnupolitikkinn. Men lat tað liggja á hesum sinni.

Tó má sigast um sitandi samgongu, at hon hevur víst sera stórt arbeiðssemi og hevur verið sera málrættað, tá hon í bráðskundi gjøgnumfór politisku kongstankarnar hjá Fólkaflokkinum um flatskatt og fortíðarskattning av pensjónum. Men tá tað so kemur til reformar og annan veruligan politikk, so er tað mest “snikk-snakk” um, at nú skal ein breið semja finnast um hetta og so um hatta. Men als eingi úrlsit. Gevið nú fólkinum eina vón

Andstøðan í Løgtinginum hevur í tíðarskeiðnum, sum er farið av hesum valskeiðinum, veruliga víst hegni og skil til innihaldsríkt og konstruktívt andstøðuarbeiði. Vit eru eisini mong, sum hava lagt til merkis, hvussu væl Javnaðarflokkurin, Tjóðveldi og Framsókn hava virkað saman í andstøðu. Tað er avgjört eitt gott grundarlag at arbeiða víðar út frá. Fólkinum tørvar eina vón – gevið okkum hana.